

Mededelingenblad

ZuidHollandse vereniging van
PostzegelVerzamelaars

Jaargang 56
nr. 3, september 2019

- **GEZOCHT**
- **Algemene (najaars)ledenvergadering**
- **Gustav Klimt**

Mededelingenblad van de ZHPV

De 'ZuidHollandse vereniging van PostzegelVerzamelaars' ZHPV is aangesloten bij de 'Koninklijke Nederlandse Bond van Filatelistenverenigingen'.

VOORZITTER: S. Rotteveel
SECRETARIS: H.M. Jetten,
Herikerberg 3, 2716 ET
Zoetermeer, 079-3213218,
secretaris@zhpv.nl

PENNINGMEESTER: H.J.B. Pauwels,
De Bronkhorst 8, 2291XS,
Wateringen, 0174-293505,
Rekening BIC:ABNANL2A
IBAN: NL65ABNA0426636139
t.n.v. ZHPV te Wateringen
hpauwels@kabelfoon.nl

JEUGDAFDELING: H.J. Peschke
Parkweg 156, 2271 AM, Voorburg,
070-3865228,
hans.peschke@ziggo.nl

LEDENADMINISTRATIE:

Aanmeldingen, opzegging lidmaatschap, (email)-adreswijzigingen en dergelijke doorgeven aan:

J.A. Saarloos, Labouchèrelaan 8,
2283EH Rijswijk, 070-3944123
jsaarloos@hetnet.nl

Dit blad is een uitgave van de ZHPV. Het wordt verspreid onder leden en belanghebbenden.

ISSN nr. 1874-4117

© Het overnemen van artikelen is in overleg met de redactie en met bronvermelding toegestaan voor zover dit de filatelie in opbouwende zin ondersteunt.

De verantwoordelijkheid voor verklaringen of meningen in dit blad berust bij de auteur.

Eventuele rechten op fotomateriaal zijn zo goed mogelijk nagegaan. Mochten er onvoorzien toch rechten toegeschreven moeten worden, dan bieden wij voor de omissie onze verontschuldiging aan en zullen in een eerstvolgende uitgave e.e.a. alsnog corrigeren.

UITGEVER:
ZuidHollandse vereniging van
PostzegelVerzamelaars
info@zhpv.nl
www.zhpv.nl

REDACTIE: M.J. Vogel
Abeelzoom 52,
2719 GT Zoetermeer
06-17102705
redactie@zhpv.nl

Mededelingenblad 2019 nr. 3

In dit nummer:

- 2 Van Het Bestuur
- 2 Gezocht
- 3 Algemene (Najaars-) ledenvergadering
- 4 Najaarsveiling
- 4 Gustav Klimt
- 11 Activiteiten

VAN HET BESTUUR

AAN ALLE LEDEN VAN DE ZHPV.

Recent hebben zich enkele ontwikkelingen voorgedaan waardoor vacatures zijn ontstaan bij de veilingcommissie en de commissie beurzen. Het bestuur is dringend op zoek naar nieuwe commissieleden voor deze activiteiten. Het gaat om meerdere functies. Deze worden hieronder beschreven. U kunt de secretaris telefonisch (06-36312216) of per e-mail (secretaris@zhpv.nl) benaderen voor een vrijblijvend, oriënterend gesprek. Wij hopen op uw medewerking. Bovendien zorgt u met uw hulp voor het voortbestaan van onze veilingen en beurzen.

GEZOCHT WORDEN:

Veilingmeester

De veilingmeester veilt de aangeleverde filatelistische materialen op de daarvoor door de ZHPV georganiseerde veilingen in Zoetermeer.

Lid veilingcommissie

Dit commissielid is actief op de veilingdag zelf bij het in de ochtend bezichtigen van de kavels door belangstellenden. Ook is hij of zij actief met de afwikkeling van de veiling (aangekochte kavels) en met de opslag van de niet verkochte kavels.

Dit commissielid is actief met het verkavelen en beprijzen van te veilen aangeboden filatelistisch materiaal (wanneer de aanbieder dit niet zelf heeft gedaan) Daarvoor is filatelistische kennis vereist van de thans geldende (handels-) waarde van het aangeleverde materiaal. Combinatie met de functie van veilingmeester is mogelijk.

Dit commissielid stelt de kavellijsten samen (m.b.v. tekstverwerking) en verricht alle andere administratieve handelingen die voor een goed georganiseerde veiling nodig zijn.

Beursleider

De beursleider is actief op een van de drie locaties (Den Haag, Leidschendam en Zoetermeer) en zorgt voor een goed verloop van de beursmiddag, organiseert verlotingen, int entree- en tafelgeld, verzorgt het klaarzetten en naderhand opruimen van de beursinrichting en van de zogenoemde "vijfcenthoek".

Assistent beursleider

De assistent ondersteunt de beursleider en vervangt deze indien nodig. Wij zoeken per locatie een assistent.

Wij doen een dringend beroep op onze leden en hopen op meerdere aanmeldingen, zodat deze ZHPV-activiteiten blijvend worden geborgd.

ALGEMENE (NAJAARS-) LEDENVERGADERING

Het bestuur van de ZHPV nodigt haar leden uit tot het bijwonen van deze vergadering op **zaterdag 19 oktober 2019** in het **Wijkcentrum De Plint**, Prins Frederiklaan 7 te Leidschendam. **Aanvang 15.30 uur**, aansluitend aan de reguliere beurs.

De agenda luidt als volgt:

- Opening
- Vaststelling agenda
- Binnengekomen stukken en mededelingen
- Verslag van de Algemene Ledenvergadering van 13 april 2019
  - a. Tekstueel
  - b. Inhoudelijk, c.q. naar aanleiding van
- Activiteitenplan 2020
- Begroting 2020
- Vaststelling contributies 2020
- Verkiezing kascommissie
- Oproep vrijwilligers ter ondersteuning van beurs en veiling
- Rondvraag
- Sluiting

Toelichting:

De vergaderstukken zijn vanaf 28 september a.s. op de website (www.zhpv.nl) te lezen en te downloaden. U treft deze stukken aan door te klikken op "Mijn ZHPV inloggen". Ook liggen deze stukken tijdens de vergadering ter inzage. Mocht u niet in de gelegenheid zijn de vergaderstukken via de website te raadplegen dan kunnen ze, op aanvraag bij de secretaris per telefoon. (079-3213218) of per e-mail (secretaris@zhpv.nl) vooraf worden toegezonden (bij voorkeur per e-mail).

NAJAARSVEILING ZHPV

De Najaarsveiling die gepland stond op 30 november a.s. staat een week eerder gepland namelijk op **23 november 2019**. Noteert u deze datum alvast in uw agenda. Deze wijziging houdt verband met de Sinterklaasviering van Buurtvereniging Buytenrode.

1918, VIER PROMINENTE WEENSE KUNSTENAARS STERVEN Deel 3 Gustav Klimt

Gustav Klimt werd in 1862 geboren in Baumgarten, toen nog een voorstadje van Wenen. Zijn vader was een niet bepaald succesvolle graveur en het gezin, met naast Gustav nog zes kinderen, had het niet breed.

Dat hij, en ook zijn broer Ernst (1864-1892), op de Kunstgewerbeschule een opleiding tot tekenleraar mochten volgen was dan ook bijzonder. De broers en hun vriend Franz Matsch (1861-1942) kregen na deze opleiding een beurs en konden zo nog enkele jaren doorstuderen in *de Klasse für Malerei und dekorative Kunst*.

In 1881 richtten deze drie jonge kunstenaars de *Künstler Compagnie der Gebrüder Klimt und Matsch* op. Hun ster rees snel en de Compagnie verwierf aansprekende opdrachten zoals de decoratie van de trapportalen van het nieuwe Burgtheater en van het Kunsthistorisch Museum in Wenen. Zo konden de gebroeders Klimt hun gezin uit de armoedige omstandigheden verlossen. In 1892 overleed Gustavs vader en enkele maanden daarna zijn broer Ernst. Dit leidde ook tot de opheffing van de 'Künstler Compagnie'.

Tot het eind van de 19e eeuw was het werk van Klimt niet bepaald vernieuwend, bij zijn vele opdrachten greep hij terug op de bestaande stijlrichtingen, met name het Historisme. Veel van de jonge kunstenaars keerden zich echter tegen de strakke regels van de neostijlen en streefden naar vernieuwing.

De Jugendstil in Oostenrijk wordt, gezien deze breuk tussen de neostijlen en de nieuwe kunst, meestal Secession genoemd. Gustav Klimt, mede door zijn contacten met Koloman Moser inmiddels ook 'bekeerd' tot de nieuwe kunst, was in 1897 medeoprichter van de Wiener Secession, een vereniging van vooruitstrevende kunstenaars. Klimt werd een van de belangrijkste vertegenwoordigers van de Weense Jugendstil.

Architect Joseph Maria Olbrich (1867-1908) ontwierp en bouwde in 1898 voor deze beweging het tentoonstellingsgebouw, het Secessiongebouw, Het enige permanent aanwezige kunstwerk in dit

gebouw is de zogenaamde Beet-hovenfries (1902) van Gustav Klimt, een wandschildering geïnspireerd op de 9^e symfonie van Ludwig van Beethoven. Deze 34 meter lange schildering beslaat alle wanden van een vertrek in het souterrain. De zegel hiernaast is een detail genaamd *Unkeuschheit, Wollust und Unmäßigkeit*.

Klimt, die altijd bij zijn moeder en twee ongetrouwde zusters

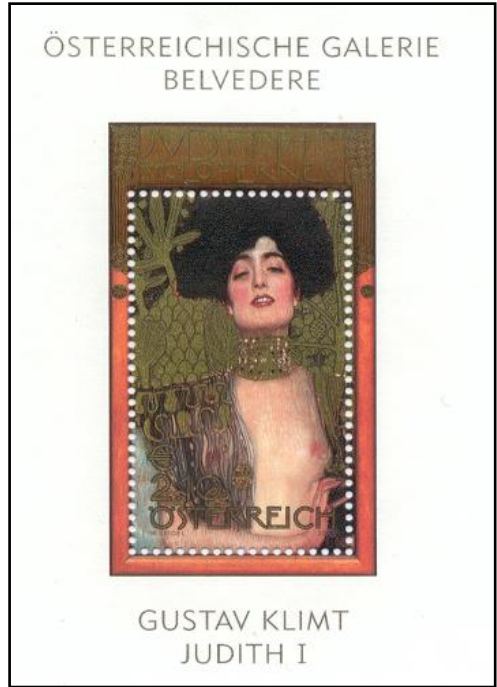

woonde, maakte in deze periode schilderijen, muurschilderingen en tekeningen waarop een grote rol was weggelegd voor 'femmes fatales'. In zijn beginperiode als lid van de Wiener Secession kwam hij in botsing met de gevestigde orde, die zijn werk pornografisch vond. Hoe dan ook, hij was op zijn zachtst gezegd zeer erotisch georiënteerd. In zijn atelier waren altijd aantrekkelijke dames (ook als model) aanwezig. Op veel werken heeft hij deze modellen in

erotische poses afgebeeld.

In zijn olieverfschilderijen gebruikte Klimt veel bladgoud. Waarschijnlijk werd hij daartoe, tijdens een van zijn buitenlandse reizen, geïnspireerd door een bezoek aan Ravenna. Hier kwam hij onder de indruk van de prachtige gouden Byzantijnse mozaïeken in de San Vitale. Maar misschien kwam de inspiratie ook van zijn vader, die de kost verdiende als goudgraveur. Waarschijnlijk kreeg Gustav daardoor de smaak voor het goud te pakken. Het hier afgebeelde detail van het prachtige met veel bladgoud bewerkte schilderij *Judith I* uit 1901 is daarvan een prachtig voorbeeld.

in de San Vitale. Maar misschien kwam de inspiratie ook van zijn vader, die de kost verdiende als goudgraveur. Waarschijnlijk kreeg Gustav daardoor de smaak voor het goud te pakken. Het hier afgebeelde detail van het prachtige met veel bladgoud bewerkte schilderij *Judith I* uit 1901 is daarvan een prachtig voorbeeld.

De postzegel hiernaast stelt Hygiea voor en is een detail van het grote schilderij *Medizin* uit 1901. Dit is een van de drie, uit de serie van vier schilderijen (de zogenaamde *Fakultätsbilder*), die Klimt in opdracht van de universiteit van Wenen voor de aula daarvan maakte. De universiteit wees Klimts serie van drie echter af, deze paste niet in de oude kunstopvattingen van de opdrachtgever, ook

het pornografische karakter ervan zou een rol gespeeld hebben. De zegel van St. Vincent toont het schilderij *Jurisprudenz* met daarop vier vrouwenfiguren. Toen bleek dat zijn schilderijen nooit in de universiteit

zouden worden opgehangen kocht Klimt ze met financiële steun van enkele particulieren terug. De drie doeken werden uiteindelijk opgeslagen in Schloss Immendorf in het Weinviertel en zijn helaas in 1945 door brand verwoest. De zich voor de Russen terugtrekkende Duitse Wehrmacht heeft dit slot toen in brand gestoken om te voorkomen dat de daar opgeslagen kunstwerken in handen van de Russen kwamen.

In 1905 brak Klimt samen met enkele andere secessionisten, waaronder Koloman Moser, met de Secession. Verschil in opvatting over de kunst was de aanleiding. Meer dan voorheen gaat hij zijn eigen weg, nu in "die goldene Phase". Op zegel hiernaast is een minuscuul detail (de hoek rechtsboven) afgebeeld van het schilderij *Adèle Bloch-Bauer I*, uit 1907 (zie ook de op een na laatste zegel in dit artikel op blz. 10). De verwerking van bladgoud is goed te zien. Deze dame, echtgenote van een rijke Weense industrieel fungeerde regelmatig als model voor Klimt.

Het wereldberoemde schilderij *Der Kuss* uit 1908 (olieverf en bladgoud, maar ook gips voor dieptewerking) is het hoogtepunt en tevens het laatste werk uit Klimts gouden periode.

Nadat Klimt in 1905 met de Secession gebroken had werd hij lid van de Wiener Werkstätte (WW), een collectief en productiegemeenschap van een groot aantal kunstenaars, ambachts- en handwerklieden dat een vernieuwing van de toegepaste kunst nastreeft op basis van ambachtelijke kwaliteit. Architect Josef Hoffmann, ook lid van de WW, ontwierp de woning van de schatrijke Belgische industrieel en kunstliefhebber Adolphe

Stoclet. De woning werd in de periode 1906 tot 1911 in Brussel gebouwd en door kunstenaars van de WW ingericht. Gustav Klimt ontwierp een wandmozaïek voor de eetkamer, de beroemde Stocletfries. De fries bestaat uit twee grote (7m bij 2m) delen met elk zeven panelen die op de lange zijden van de eetkamer zijn aangebracht en een klein paneel voor de kopse kant van dat vertrek. Dit wandmozaïek werd door andere leden van de WW vervaardigd en in 1912 aangebracht. De postzegel rechts toont een detail van het paneel *De verwachting* van de fries in de woning.

Onderstaande Oostenrijkse persoonlijke postzegel toont hetzelfde detail maar nu van een werktekening. Alle werktekeningen voor de panelen hangen in het MAK (Museum für Angewandte Kunst) in Wenen.

De pure decoratieve smaak van het publiek veranderde en het expressionisme raakte in zwang. Enkele jaren hiervoor had Klimt al gebroken met de Secession en nu zoekt hij aansluiting bij jonge expressionistische kunstenaars als Egon Schiele (1890-1918) en Oskar Kokoschka (1886-1980). Deze kunstenaars bewonderen op hun beurt weer het werk van Klimt. Veel van hun composities lijken te zijn afgeleid van die van Klimt. Zo doet het zelfportret van Schiele aan *Der Kuss* denken.

De afbeeldingen op persoonlijke postzegels van Austria Post, zijn uit Klimts expressionistische periode. Ze stellen achtereenvolgens voor: *Allee*

im Park von Schloss Kammer (1912; olie op linnen), een detail van het allegorische schilderij *Die Jungfrau* (1913; olie op linnen) en een detail van het allegorische schilderij *Tot und Leben* (1916; olie op linnen).

De laatste 20 jaar van zijn leven speelden vrouwen een steeds belangrijker rol in het werk van Klimt. Hij portretteerde veel vrouwen uit de gegoede klasse zoals *Bildnis Eugenia Primavesi* (1913/1914; olie op linnen). Eugenia Primavesi was de echtgenote van een van de mecenasen van de secessionisten, de bankier Otto Primavesi.

In deze periode onderhield Klimt een zeer innige vriend-

schap met Emilie Flöge, de schoonzus van zijn broer Ernst. Zij leidde samen met haar twee zussen een extravagante modezaak in Wenen, waarvoor Klimt ook modellen ontwierp. Emilie werd door Klimt in 1902 geportretteerd. De biografen van Klimt zijn er nog niet uit wat de aard (platonisch?) van de verhouding tussen deze twee buitengewone persoonlijkheden is geweest.

De werken van Klimt zijn verspreid over vele musea in meerdere landen. De grootste concentratie en absolute topstukken als *Der Kuss* en *Judith I* zijn te vinden in het Oberes

Belvédère in Wenen. Het Belvédère was vroeger het paleis van troonopvolger Frans Ferdinand een felle

tegenstander van het werk van de secessionisten. Als hij zou weten dat in zijn paleis de mooiste Jugendstil kunst hangt zou hij zich in zijn graf omdraaien.

Op veilingen brengen Klimts schilderijen exorbitante bedragen op. In 2006 kwam het schilderij *Adèle Bloch-Bauer I*, onder de hamer en ging voor 135 miljoen dollar naar de Neue Galerie in New York.

Na een als kunstenaar zeer arbeidzaam en succesvol leven, maar met allerlei schandalen en conflicten, altijd zonder echtgenote maar nooit zonder vrouw, werd Klimt op 11 januari 1918 getroffen door een beroerte. Op 6 februari 1918 bezweek hij op 55-jarige leeftijd aan een longontsteking. Hoewel een opdracht voor een portret in zijn tijd al een vermogen kostte en Klimt de bekendste en meest erkende schilder van Oostenrijk was geworden ondervond hij nauwelijks officiële erkenning. Als lid van de Künstler Compagnie ontving hij van de keizer op 26 jarige leeftijd het gouden kruis van verdienste en twee jaar later de Keizersprijs. Echte erkenning kreeg hij pas aan het eind van zijn leven door de benoeming tot erelid van de Kunstacademies in Wenen en München.

Dit artikel is een herschreven en aangepast deel van een artikel dat ik reeds in 2008 in *Filatelie* publiceerde.

Jan Vogel

DE LOCATIES

Zoetermeer:

Buurtvereniging Buytenrode
César Franckrode 60

Leidschendam

De Plint
Prins Frederiklaan 7

Den Haag

Wijkcentrum Zuiderpark
Escamplaan 55

ENTREE

Leden gratis, niet-leden € 1,00

VOOR TAFELHOUDERS

Wanneer u géén gebruik maakt van uw tafel, moet dat voor alle beurzen worden afgemeld bij:

S. Rotteveel, tel. 06 27233453
of per e-mail:

lisa_simon@ziggo.nl

Tafelgeld per tafel

Leden € 5,-, niet-leden € 10,-

RONDZENDVERKEER

Administratie boekjes en tassen:

M.W.M. Doll, tel. 070-3838614

of per e-mail:

mwmdoll@gmail.com

Financiële zaken:

B.den Heijer, tel. 06 12886160

of per e-mail:

bdenheijer@kpnmail.nl

Bankrek: NL98INGB0005415900

t.n.v.: ZHPV te 's-Gravenhage

VEILINGCOMMISSIE

Veilingmeester: vacature

Andrew Huiskamp:06-53234521

Lid: vacature

ACTIVITEITEN

Zoetermeer Beurs
za 7 september 13-16 uur

Den Haag Beurs
za 14 september 13-16 uur

Leidschendam Beurs
za 21 september 13-16 uur

Zoetermeer Beurs
za 5 oktober 13-16 uur

Den Haag Beurs
za 12 oktober 13-16 uur

Leidschendam Beurs
za 19 oktober 13-15.30 uur

Aansluitend Algemene Ledenvergadering

Zoetermeer Beurs
za 2 november 13-16 uur

Den Haag Beurs
za 9 november 13-16 uur

Leidschendam Beurs
za 16 november 13-16uur

Zoetermeer Najaarsveiling

Za 23 november

Onder voorbehoud, zie pag. 2 en 4
10.00 uur tot 13.00 uur bezichtigen van de kavels

Aanvang veiling: 13.45 uur

Zoetermeer Beurs
za 7 december 13-16 uur

Den Haag Beurs
za 14 december 13-16 uur

Leidschendam Beurs
za 21 december 13-16uur